

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ЯРОВИЙ КИРИЛО ВАСИЛЬОВИЧ

УДК 351.741(477):342.951](1-07)

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ З СУБ'ЄКТАМИ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ У ЗОНІ
ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ**

**12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право**

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук**

Київ – 2019

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Національній академії внутрішніх справ,
Міністерство внутрішніх справ України

Науковий керівник кандидат юридичних наук, доцент
Пастух Ігор Дмитрович,
Національна академія внутрішніх справ,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування

Офіційні опоненти:
доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України
Безпалова Ольга Ігорівна,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
завідувач кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування

кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник
Кисіль Людмила Євгенівна,
Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України,
старший науковий співробітник відділу проблем державного управління та
адміністративного права

Захист відбудеться 26 грудня 2019 р. о 10⁰⁰ на засіданні спеціалізованої вченої ради
Д 26.007.03 у Національній академії внутрішніх справ за адресою: 03035, м. Київ,
пл. Солом'янська, 1.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національної академії внутрішніх
справ за адресою: 03035, м. Київ, пл. Солом'янська, 1.

Автореферат розісланий 22 листопада 2019 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

С.Г. Братель

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Питання адміністративно-правових засад взаємодії Національної поліції України (далі – НПУ) із різними суб'єктами публічної адміністрації завжди були важливою складовою ефективної роботи під час проведення спільних заходів щодо забезпечення охорони публічного порядку та публічної безпеки, мінімізації вчинення адміністративних правопорушень, вжиття заходів щодо підвищення ефективності протидії злочинності.

Для України проблема взаємодії правоохоронних та інших органів державної влади набула особливої актуальності з початком збройної агресії з боку Російської Федерації навесні 2014 року, яка порушила суверенітет, незалежність і територіальну цілісність нашої держави. У зв'язку з цим 14.04.2014 введено в дію рішення Ради Національної безпеки та оборони України (далі – РНБОУ) «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України». Означена дата вважається початком антитерористичної операції (далі – АТО). Згодом, 30 квітня 2018 року Указом Президента України № 118/2018 вводиться в дію рішення РНБОУ про початок операції Об'єднаних Сил (далі – ООС)¹.

Під впливом зазначених чинників на відповідних територіях проведення АТО/ООС змінилися оперативна обстановка, структура та кількість правопорушень, що демонструє стійку тенденцію до зростання їх кількості з 49 548 порушень у 2014 році до 73 115 у 2018 році². Збільшилась кількість вчинених тяжких та особливо тяжких злочинів на цій території з 49 742 у 2014 році до 82 803 у 2018 році³. Ці дані свідчать про те, що забезпечення публічного порядку та безпеки відбувається без належного врахування специфіки вказаних територій, сил і засобів органів правопорядку. Негативні тенденції вчинення правопорушень також пов'язані із неефективною взаємодією НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні АТО в контексті забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки й порядку. Такий стан підтверджується результатами проведеного анкетування 305 поліцейських, працівників інших органів публічної адміністрації. Так, 83,1% опитаних респондентів (з них 57% безпосередньо брали участь у проведенні АТО/ООС) стикалися з проблемами взаємодії між суб'єктами публічної адміністрації з питань охорони публічного порядку та безпеки. У свою чергу, не задоволені станом взаємодії поліції з іншими суб'єктами публічної адміністрації 79,4% респондентів.

Розв'язання зазначених проблем вимагає якісного перегляду адміністративно-правових засад, напрямів, форм та методів взаємодії органів поліції з іншими суб'єктами публічної адміністрації під час проведення АТО/ООС.

Дослідженню загальних аспектів взаємодії суб'єктів публічної адміністрації, у тому числі поліції, щодо забезпечення публічного порядку та безпеки приділяли

¹ Якщо метою АТО було стримування агресії, то мета ООС – звільнення окупованої території від російських окупаційних військ і захист територіальної цілісності України. Зміна формату проведення операцій з АТО на ООС не передбачає неможливості проведення першої, оскільки вона може відбуватися в рамках ООС.

² Статистичний бюлетень «Адміністративні правопорушення в Україні». URL: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/Arhiv_u/15/Arch_ap_bl.htm.

³ Статистична інформація про стан злочинності. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>.

свою увагу такі вчені-адміністративісти, як В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, О.І. Безпалова, Ю.П. Битяк, І.П. Голосніченко, Є.В. Додін, Р.А. Калюжний, І.О. Кириченко, Т.О. Коломосьць, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, О.В. Кривенко, О.В. Кузьменко, І.М. Неклонський, Н.Р. Нижник, І.Д. Пастух, Ю.В. Потомський, О.Ю. Процких, Ю.С. Шемшученко, Х.П. Ярмачі та інші. Проблеми правового регулювання діяльності поліції, інших суб'єктів, які беруть участь у проведенні АТО, досліджувались у працях В.В. Аброськіна, К.І. Белякова, С.А. Гаркуші, Д.Ю. Гулеватого, А.В. Катещенка, І.О. Кириченка, І.М. Неклонського, О.В. Кривенка, Л.Є. Кисіль, О.В. Маковської, В.В. Пилип та інших. Разом з тим питання адміністративно-правових засад взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО комплексно не досліджені.

Отже, необхідність удосконалення й підвищення ефективності взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, недостатня розробленість зазначених питань, з одного боку, та відсутність ґрунтовних досліджень з цієї проблематики, з іншого, зумовлюють своєчасність і актуальність комплексного дослідження адміністративно-правових засад взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до основних положень Стратегії сталого розвитку «Україна–2020», схваленої Указом Президента України від 12.01.2015 № 5/2015, Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ України на період до 2020 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 1023-р, Стратегічного плану розвитку Національної академії внутрішніх справ на 2018–2024 роки, затвердженого рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 27.02.2018, напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2016–2020 рр. Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 29 жовтня 2015 р. (протокол № 20).

Мета і задачі дослідження. *Мета* дослідження полягає в тому, щоб на основі досягнень науки адміністративного та інших галузей права, аналізу норм чинного законодавства України, вітчизняного та зарубіжного досвіду, а також узагальнень практики його застосування здійснити комплексне дослідження адміністративно-правових засад взаємодії НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, а також напрацювати пропозиції та рекомендації щодо їх удосконалення і підвищення ефективності практичної реалізації.

Для досягнення поставленої мети сформульовано такі *задачі* дослідження:

- охарактеризувати стан дослідження проблем взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації;
- з'ясувати сутність взаємодії НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО як об'єкта адміністративно-правового регулювання;
- сформулювати поняття й визначити види зон проведення АТО, окреслити її межі;
- розглянути правові засади взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО;

- охарактеризувати організаційне забезпечення взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО;
- розкрити форми і методи взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО;
- дослідити зарубіжний досвід взаємодії поліції із суб'єктами публічної адміністрації під час проведення АТО та сформулювати пропозиції щодо доцільності його використання в Україні;
- сформулювати пропозиції щодо вдосконалення адміністративного законодавства, положення якого регулюють взаємодію НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО.

Предметом дослідження є адміністративно-правові засади взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО.

Методи дослідження. Для забезпечення об'єктивності, всебічності та повноти дослідження, а також для отримання науково обґрунтованих і достовірних результатів у дисертаційній роботі використано сукупність філософсько-світоглядних, загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання. Зокрема, *діалектичний метод* дав змогу визначити поняття взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО (підрозділ 1.2), поняття та межі зони проведення АТО (підрозділ 1.3). *Історико-правовий метод* застосовувався для з'ясування стану наукових досліджень взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації (підрозділ 1.1). *Системний аналіз* дав можливість дослідити адміністративно-правове регулювання взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО (розділ 2). *Структурний метод* використовувався для визначення впливу структури органів публічної адміністрації (їх підрозділів) на ефективність адміністративно-правового регулювання взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО (підрозділ 3.2). *Порівняльно-правовий метод* застосовувався під час вирішення всіх завдань дослідження (розділи 1, 2, 3). *Метод узагальнення* використано для формулювання прикінцевих положень проведеного дослідження.

Емпіричну базу дослідження становлять результати анкетування 305 респондентів (у тому числі учасників АТО), статистичні дані Генеральної прокуратури України, Державної судової адміністрації України, матеріали науково-публіцистичного й аналітичного характеру, власний досвід служби в Головному управлінні Національної поліції у Луганській області, безпосередньої участі в АТО на сході України (2014–2016 рр.).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що за своїм характером і змістом дисертація є однією з перших в Україні праць, яка присвячена комплексному дослідженню адміністративно-правових засад взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО. Серед результатів дослідження ознаками новизни характеризуються такі положення:

уперше:

– *зона проведення АТО* розглядається як визначена уповноваженими органами держави, виходячи з рівня терористичної загрози, частина території України (адміністративно-територіальні одиниці або їх окремі частини), на якій у встановленому законом порядку уповноваженими суб'єктами здійснюються заходи, спрямовані на попередження та припинення протиправних посягань на територіальну цілісність, національну безпеку та оборону України, її конституційний лад, порушення конституційних прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб. У її межах виділено: а) *район проведення бойових дій* – територія, на якій відбуваються антитерористичні заходи щодо звільнення державних установ, подолання терористичної агресії, повернення адміністративних будівель під контроль України; б) *території з підвищеною небезпекою терористичної загрози* – території, де антитерористичні заходи відбулися або існує вірогідність їх проведення (поновлення) у зв'язку з реальними загрозами цілеспрямованого застосування насильства з метою посягання на територіальну цілісність, національну безпеку України, її конституційний лад, права, свободи й законні інтереси фізичних та юридичних осіб;

– досліджено досвід взаємодії правоохоронних органів зарубіжних країн, обґрунтовано доцільність його запровадження в Україні через функціонування недержавних служб військового призначення на прикладі іноземних країн (США, Великобританія, Франція, Польща, Чехія), прискорення впровадження та посилення ролі в Україні американської моделі міжвідомчого партнерства «поліція громади» для підвищення ефективності роботи НПУ та інших суб'єктів публічної адміністрації у сфері забезпечення публічного порядку та безпеки на території з підвищеною небезпекою терористичної загрози;

– запропоновано проект спільної Інструкції про порядок взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, що визначає загальні засади, завдання, напрями, форми, методи, принципи взаємодії між цими суб'єктами, удосконалює алгоритм спільних дій органів поліції на території з підвищеною небезпекою терористичної загрози;

удосконалено:

– розуміння взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, як нормативно-визначеної, узгодженої та скоординованої в часі і просторі спільної діяльності НПУ із суб'єктами публічної адміністрації, спрямованої на досягнення мети означеної операції, що здійснюється за відповідними напрямками, у визначених формах, методах, з метою забезпечення національної безпеки і оборони, відновлення конституційного ладу, захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, забезпечення незалежності, єдності й територіальної цілісності України;

– методи (адміністративні й організаційні), форми (інституційні, правові, організаційні, інформаційні, матеріально-фінансові) та напрями (організації реалізації державної політики із забезпечення державного суверенітету України, забезпечення комплексного розвитку безпекової, економічної, інформаційно-телекомунікаційної, соціальної та гуманітарної інфраструктури у зоні АТО;

забезпеченні публічного порядку та безпеки; удосконаленні правової основи протидії терористичним загрозам), взаємодії НПУ із суб'єктами публічної адміністрації в механізмі забезпечення публічного порядку та безпеки з метою мінімізації скоєння адміністративних правопорушень у зоні проведення АТО;

– систему взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, спрямовану на визначення порядку залучення суб'єктів публічної адміністрації до забезпечення НПУ публічного порядку та безпеки, спрощення процедури прийняття термінових рішень, запобігання дублювання функцій й запровадження відповідальності для забезпечення ефективності взаємодії під час виконання спільних та окремих службових завдань;

набуло подальшого розвитку:

– визначення пріоритетних принципів взаємодії, зокрема партнерської взаємодії та єдиноначальності в керівництві силами і засобами, які залучаються для проведення АТО, спрямованих на реалізацію державної безпекової політики;

– визначення основних форм взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО: 1) проведення спільних нарад, семінарів, засідань щодо налагодження конструктивної взаємодії та побудови тісної співпраці; 2) спільні патрулювання, рейди в місцях з підвищеною небезпекою терористичної загрози; 3) проведення інструктажів перед здійсненням спільних заходів; 4) інформування про соціально-економічну, військово-політичну, стратегічну та оперативну обстановку; 5) обмін інформацією про оперативну обстановку щодо вчинення правопорушень і злочинів, масових заворушень, затримання осіб, які причетні до незаконних збройних формувань; 6) проведення спільних навчальних зборів і тренувань з метою підвищення ефективності взаємодії під час виникнення складних ситуацій;

– з'ясування особливостей функціонування системи взаємодії органів поліції з іншими силовими підрозділами у зарубіжних країнах під час проведення АТО, що має специфіку, пов'язану із затриманням осіб, причетних до незаконних збройних формувань, розповсюдження зброї серед населення та зменшення кількості правопорушень і злочинів на всій території держави.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що положення дисертації використовуються в:

– *науково-дослідній сфері* – у подальших наукових дослідженнях загальних та спеціальних питань, пов'язаних із адміністративно-правовими засадами взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, в процесі написання підручників, навчальних посібників, довідкової й методичної літератури, монографій з цих питань (акт Національної академії внутрішніх справ від 17.05.2018);

– *освітньому процесі* – під час викладання навчальних дисциплін адміністративно-правової спрямованості: «Адміністративне право», «Адміністративна діяльність поліції», «Публічне адміністрування», «Публічна служба», «Актуальні проблеми адміністративного права і процесу», «Дії працівників поліції при надзвичайних ситуаціях», а також у ході підготовки занять з підвищення

кваліфікації та професійної майстерності підрозділів НПУ (акт Національної академії внутрішніх справ від 17.05.2018);

– *правотворчій діяльності*, спрямованій на вдосконалення адміністративно-правових засад взаємодії НПУ із суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО;

– *правозастосовній сфері* – у практичній діяльності взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації на території з підвищеною небезпекою терористичної загрози (акт ГУНП в Донецькій області від 14.02.2019).

Апробація результатів дисертації. Основні положення, теоретичні та практичні висновки дисертації були обговорені та схвалені на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ. Результати дослідження були представлені на: науково-практичних семінарах: «Забезпечення прав і свобод людини засобами адміністративного права» (м. Київ, 19 січня 2017 р.), «Єдність адміністративно-правової думки в умовах 100-річчя соборності України» (м. Київ, 17 лютого 2018 р.), «Сучасна юриспруденція Європейського Союзу: взаємодія права, нормотворчості та практики» (м. Люблін, Республіка Польща, 17 квітня 2018 р.); «Актуальні питання адміністративного права і процесу» (м. Київ, 24 травня 2018 р.), «Міжнародний досвід взаємодії правоохоронних органів із суб'єктами публічної адміністрації під час проведення антитерористичної операції» (м. Київ, 17 жовтня 2019 р.); міжнародних науково-практичних конференціях: «Людина і закон: публічно-правовий вимір» (м. Дніпро, 6–7 жовтня 2017 р.); «Актуальні проблеми права на сучасному етапі розвитку державності» (м. Люблін, Республіка Польща, 20–21 жовтня 2017 р.); «Проблеми вдосконалення правового забезпечення прав та основних свобод людини і громадянина» (м. Запоріжжя, 22–23 червня 2018 р.); «Теорія і практика сучасної юриспруденції» (м. Київ, 7–8 грудня 2018 р.); «Проблеми забезпечення прав і свобод людини» (м. Луцьк, 14 грудня 2018 р.); всеукраїнській науково-практичній конференції «Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи» (м. Київ, 30 листопада 2016 р.); науково-практичному семінарі «Сучасний конституціоналізм: проблеми теорії та практики» (м. Львів, 23 червня 2017 р.); регіональному круглому столі «Проблеми реалізації прав внутрішньо переміщених осіб на території операції Об'єднаних сил (м. Маріуполь, 12 липня 2019 р.);

Публікації. Основні положення та висновки дослідження, сформульовані в дисертації, відображено в 20 наукових публікаціях, серед яких шість статей – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових з юридичних наук, одна стаття – в зарубіжному науковому періодичному виданні (Республіка Молдова), 13 статей – у збірниках наукових доповідей, оприлюднених на міжнародних науково-практичних конференціях і науково-практичних семінарах.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (234 найменувань на 25 сторінках) та п'яти додатків на 30 сторінках. Повний обсяг дисертації становить 229 сторінок, з них загальний обсяг тексту – 164 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовується актуальність теми дисертації, визначається її зв'язок із науковими програмами, планами й темами, окреслюються мета і завдання, об'єкт і предмет, вказується на методи дослідження, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, наводяться дані, що свідчать про апробацію результатів дослідження і публікацій.

Розділ 1 «Теоретико-правові основи взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО» складається з трьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Стан дослідження проблем взаємодії НПУ з суб'єктами публічної адміністрації»* окреслено стан наукових пошуків з теми роботи. Зокрема, проаналізовано праці українських учених-адміністративістів з питань регулювання адміністративних правовідносин у сфері забезпечення державної безпеки, громадської безпеки, протидії тероризму, місця Національної поліції в системі суб'єктів публічної адміністрації, реалізації правового статусу Національної поліції, її структурних підрозділів в окремих сферах правоохоронної діяльності, взаємодії поліції з окремими суб'єктами владних повноважень, громадськими формуваннями тощо.

На підставі їх аналізу констатується, що українська наука збагатилася значним масивом теоретичних і практичних розробок на рівні комплексного й системного дослідження. Водночас, незважаючи на значну їх кількість, на монографічному рівні комплексного і системного дослідження питання адміністративно-правових засад взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО не здійснювалось.

Встановлено недостатність досліджень проблем забезпечення публічного порядку та безпеки поліцією з урахуванням специфіки території (зона АТО), визначення напрямів, форм і методів взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, використання зарубіжного досвіду такої взаємодії, основних категорій понятійного апарату, зокрема, взаємодії у зоні проведення АТО, зона проведення АТО, форми та методи такої взаємодії тощо. Ці та низка інших проблем визначили місце даної дисертаційної роботи у розв'язанні поставленого наукового завдання.

У *підрозділі 1.2 «Взаємодія НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО як об'єкт адміністративно-правового регулювання»* на підставі аналізу поняття «взаємодія», відповідних наукових джерел та законодавства, визнаючи необхідність нормативно-правового забезпечення взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації, беручи до уваги мету проведення АТО, запропоновано авторське визначення «взаємодія НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО», під яким розуміється нормативно-визначена, узгоджена та скоординована спільна діяльність НПУ із суб'єктами публічної адміністрації, спрямована на досягнення мети означеної операції, що здійснюється за відповідними напрямами, у визначених формах та із застосуванням допустимих методів.

Охарактеризовано принципи і напрями взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО. Встановлено, що така взаємодія

неможлива без налагодження системи інформаційного обміну, матеріального забезпечення вказаних органів, професійної перепідготовки поліцейських, які несуть службу на території проведення АТО. Визначено, що підвищенню ефективності взаємодії НПУ із суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО сприятиме нормативне закріплення основних принципів, форм та механізмів такої взаємодії.

У підрозділі 1.3 «Поняття та межі зони проведення АТО» з метою з'ясування особливостей проведення АТО розкрито зміст і співвідношення понять «зона проведення АТО», «район бойових дій», «території з підвищеною небезпекою терористичної загрози».

Під зоною проведення АТО слід розуміти визначену уповноваженими органами держави, виходячи з рівня терористичної загрози, частину території України (адміністративно-територіальні одиниці або їх окремі частини), на якій у встановленому законом порядку уповноваженими суб'єктами здійснюються заходи, спрямовані на попередження та припинення протиправних посягань на територіальну цілісність, національну безпеку та оборону України, її конституційний лад, порушень конституційних прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

Доведено, що зоною проведення АТО є як та територія, на якій відбуваються антитерористичні заходи щодо звільнення державних установ, подолання терористичної агресії, повернення адміністративних будівель під контроль України (район бойових дій), так і території, де такі заходи вже відбулися або існує реальна вірогідність їх проведення (поновлення) у зв'язку з реальними загрозами цілеспрямованого застосування насильства з метою посягання на територіальну цілісність, національну безпеку України, її конституційний лад, права, свободи й законні інтереси фізичних та юридичних осіб (території з підвищеною небезпекою терористичної загрози).

Аргументовано, що спільна діяльність НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації щодо забезпечення публічного порядку та безпеки проводиться на тих частинах зони проведення АТО, які є територіями з підвищеною небезпекою терористичної загрози. Визначено чинники, що визначають особливості оперативної обстановки на цій території і, як наслідок, специфіку використання форм і методів взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації із забезпечення публічного порядку та безпеки: 1) наближеність до тієї зони АТО, де відбуваються бойові дії; 2) вимушена й велика за обсягом міграція населення; 3) підвищений рівень терористичної загрози, у тому числі пов'язаний із пропагандою розпалювання національної та міжнаціональної ворожнечі; 4) активна діяльність осіб, які є членами незаконних збройних формувань і терористичних організацій; 5) збільшення кількості бойової зброї серед населення; 6) висока вірогідність вчинення терористичних актів; 7) збільшення кількості правопорушень і злочинів, у тому числі із застосуванням зброї тощо.

Розділ 2 «Адміністративно-правове регулювання взаємодії НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Правові засади взаємодії НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО»* проаналізовано правові засади взаємодії НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, серед яких виділено: акти вищої юридичної сили (Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти та Закони України); підзаконні нормативно-правові акти, видані Президентом України, Кабінетом Міністрів України, іншими суб'єктами публічної адміністрації. Особливого значення при цьому набувають спільні нормативно-правові акти НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації щодо забезпечення публічної безпеки та порядку на територіях з підвищеною небезпекою терористичної загрози.

Встановлено, що під адміністративно-правовими засадами взаємодії НПУ із суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО необхідно розуміти сукупність нормативно-правових актів, що визначають основні принципи, напрями, завдання, права та обов'язки взаємодіючих суб'єктів, форми та методи спільної, узгодженої та скоординованої за метою, місцем та часом взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО для досягнення мети її проведення.

Наголошено на необхідності вдосконалення адміністративно-правових засад взаємодії НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні АТО через упровадження спільних нормативно-правових актів з питань взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, що визначатимуть правові засади послідовності спільних дій поліції та інших суб'єктів владних повноважень у зоні проведення АТО.

У підрозділі 2.2 *«Організаційне забезпечення взаємодії НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО»* доведено, що ефективність взаємодії НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО безпосередньо залежить від попередньої підготовки взаємодіючих сторін (розроблення планів взаємодії на державному та місцевому рівнях; взаємне інформування про соціально-економічну, військово-політичну, стратегічну й оперативну обстановку; визначення обсягів і послідовності спільних дій під час виконання спільних та окремих службових завдань; узгодження порядку спільних дій для прийняття термінових рішень підпорядкування і взаємодії підрозділів у процесі виконання спільних завдань, вирішення питань матеріально-технічного забезпечення) та злагодженості спільних дій (спільне визначення місць розташування, зборів особового складу й порядку здійснення спільних заходів; оцінювання характеру загрози, стану і можливостей наявних сил і засобів; визначення керівника спільних заходів за погодженням з керівниками сторін, що взаємодіють; визначення необхідності залучення інших додаткових сил і засобів).

Запропоновано створити структурні підрозділи з питань взаємодії з НПУ в органах державної влади, місцевого самоврядування для забезпечення ефективності такої взаємодії під час виконання спільних та окремих службових завдань на територіях з підвищеною небезпекою терористичної загрози для організації спільного забезпечення публічного порядку та безпеки за допомогою: обміну

інформацією про оперативну обстановку щодо вчинених адміністративних правопорушень і злочинів, масових заворушень; затримання осіб, причетних до незаконних збройних формувань; створення спільних мобільних груп з перевірки стану роботи контрольно-пропускних пунктів в'їзду/виїзду та їх матеріально-технічного забезпечення, підвищення взаємодії між суб'єктами публічної адміністрації та підбиття підсумків спільної роботи.

У підрозділі 2.3 «*Форми і методи взаємодії НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО*» основними формами взаємодії НПУ із суб'єктами публічної адміністрації визначено такі: а) інституційна; б) правова; в) організаційна; г) інформаційна; д) матеріально-фінансова.

Встановлено, що адміністративний метод під час взаємодії НПУ із суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО проявляється в тому, що керівник Антитерористичного Центру при Службі безпеки України в межах своєї компетенції, як суб'єкт управління через владно-розпорядчі дії здійснює вплив з метою ефективної взаємодії між усіма суб'єктами публічної адміністрації для забезпечення публічного порядку та безпеки, дотримання взаємодіючими підрозділами дисципліни й законності під час виконання службових обов'язків.

Акцентовано увагу на організаційному методі, що використовується для взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації з метою забезпечення охорони публічного порядку та безпеки під час масових заходів у населених пунктах із підвищеною небезпекою (Маріуполь, Лисичанськ, Попасна, Краматорськ, Северодонецьк тощо), запобігання правопорушенням під час масових заходів, інших мирних зібрань, недопущення захоплення заручників, несанкціонованого захоплення адміністративних будівель та охоронюваних споруд, проникнення на територію, підконтрольну українській владі, терористичних угруповань і незаконних збройних формувань тощо.

Розділ 3 «Удосконалення адміністративно-правового регулювання взаємодії НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1 «*Зарубіжний досвід взаємодії поліції з суб'єктами публічної адміністрації під час проведення АТО та можливості його використання в Україні*» визначено особливості правового регулювання взаємодії поліції з іншими державними органами для зменшення ризиків терористичних загроз у зарубіжних країнах. По-перше, взаємодія правоохоронних органів з іншими державними органами забезпечує високий рівень виконання поставлених перед ними завдань за рахунок залучення до виконання правоохоронних функцій недержавних структур; по-друге, мета такої взаємодії досягається через тісну співпрацю з громадами; по-третє, вжиття заходів щодо зміцнення національного законодавства з питань протидії тероризму через розширення повноважень правоохоронних органів та спеціальних служб у цій сфері.

Аргументовано, що вдосконалення адміністративно-правового регулювання взаємодії НПУ із суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО може бути досягнуто завдяки: 1) використанню методів аналізу для визначення рівня терористичної загрози та стану профілактики правопорушень; 2) залученню на територію України міжнародних миротворчих сил; 3) проведенню тренінгів,

навчальних зборів, зустрічей із представниками іноземних країн, які мають досвід у вирішенні питань локальних конфліктів (на прикладі Косова, Афганістану, Іраку, Грузії, Ізраїлю, Сирії) для надання ними консультативної та технічної допомоги силам АТО.

У підрозділі 3.2 «Напрями вдосконалення адміністративного законодавства, що регулює взаємодію НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО» обґрунтовано доцільність реалізації таких заходів у напрямі вдосконалення адміністративного законодавства питання взаємодії НПУ із суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО: 1) у статті 1 Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України над тимчасово окупованими територіями в Донецькій та Луганській областях» закріпити такі поняття, як «район бойових дій» та «територія з підвищеною небезпекою терористичної загрози» як види зони проведення АТО; 2) закріплення можливості створення та функціонування під час проведення АТО на території України недержавних служб військового призначення за прикладом іноземних країн; 3) визначити порядок залучення міжнародних миротворчих сил та інших суб'єктів владних повноважень зарубіжних країн до проведення АТО спільно з НПУ та іншими суб'єктами публічної адміністрації; 4) прийняти спільну Інструкцію про порядок взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО щодо забезпечення належного рівня взаємодії між суб'єктами; 5) визначити терміни «зона проведення АТО» та «зона проведення ООС» через прийняття Закону України «Про антитерористичні операції».

Доведено доцільність прискорення впровадження й посилення ролі в Україні американської моделі міжвідомчого партнерства Community Policing (співпраця державних органів з органами місцевого самоврядування та населенням заради спільного безпечного простору) для підвищення ефективності роботи НПУ та інших суб'єктів публічної адміністрації у сфері забезпечення публічного порядку та безпеки на території з підвищеною небезпекою терористичної загрози.

ВИСНОВКИ

У **висновках** дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове розв'язання наукового завдання щодо комплексного правового дослідження адміністративно-правових засад взаємодії НПУ із суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, формулювання на цій основі відповідних теоретичних новел і практичних рекомендацій щодо вдосконалення низки положень нормативно-правових актів. Основні з них такі:

1. Проаналізовано стан дослідження проблем забезпечення публічного порядку та безпеки органами Національної поліції, їх взаємодії з окремими суб'єктами владних повноважень, громадськими формуваннями, засобами масової інформації. Встановлено, що незважаючи на значний масив теоретичних і практичних розробок у цій сфері комплексні та системні дослідження адміністративно-правових засад взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО з урахуванням специфіки території (зона АТО) не здійснювались, що і визначило місце даної дисертаційної роботи у розв'язанні поставленого наукового завдання.

Крім цього, 83,6% опитаних респондентів вважають дослідження проблем адміністративно-правових засад взаємодії між НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО актуальним та необхідним.

2. Взаємодію НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО треба розуміти як нормативно визначену, узгоджену і скоординовану в часі та просторі спільну діяльність поліції із суб'єктами публічної адміністрації, спрямованої на досягнення мети означеної операції, що здійснюється за відповідними напрямками (реалізація державної політики із забезпечення державного суверенітету України; забезпечення публічного порядку й безпеки; запобігання вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень; забезпечення комплексного розвитку безпекової, економічної, інформаційно-телекомунікаційної, соціальної та гуманітарної інфраструктури на територіях, прилеглих до тимчасово окупованих територій тощо), у визначених формах (інституційній, правовій, організаційній, інформаційній, матеріально-фінансовій) і методах з метою забезпечення національної безпеки та оборони, відновлення конституційного ладу, захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, забезпечення незалежності, єдності та територіальної цілісності України.

3. Зона проведення АТО є комплексним поняттям, що включає в себе як території, де відбуваються бойові дії (район бойових дій), так і території з підвищеною небезпекою терористичної загрози.

Район бойових дій визначено як частину зони АТО, визначену уповноваженими органами держави, зважаючи на рівень терористичної загрози, частину території України (адміністративно-територіальні одиниці або їх окремі частини), на якій у встановленому законом порядку здійснюються заходи, спрямовані на припинення злочинних посягань на територіальну цілісність, національну безпеку та оборону України, її конституційний лад, порушення конституційних прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

Територія з підвищеною небезпекою терористичної загрози – частина зони АТО, території, де антитерористичні заходи відбулися або існує вірогідність їх проведення (поновлення) у зв'язку із реальними загрозами цілеспрямованого застосування насильства з метою посягання на територіальну цілісність, національну безпеку України, її конституційний лад, права, свободи й законні інтереси фізичних та юридичних осіб.

4. Під адміністративно-правовими засадами взаємодії НПУ із суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО варто розуміти сукупність нормативно-правових актів, що визначають основні принципи, напрями, завдання, права та обов'язки взаємодіючих суб'єктів, форми й методи спільної, узгодженої та скоординованої за метою, місцем і часом взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО для досягнення мети її проведення.

Необхідно вдосконалити адміністративно-правові засади взаємодії НПУ із суб'єктами публічної адміністрації на територіях з підвищеною небезпекою терористичної загрози через упровадження спільних нормативно-правових актів з питань взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації, де мають бути визначені загальні засади, завдання, напрями, форми, методи, принципи взаємодії

між цими суб'єктами, алгоритм послідовності спільних дій. Прийняття спільних нормативно-правових актів поліції з іншими суб'єктами публічної адміністрації визнано 73,6% опитаних респондентів найефективнішим засобом правового регулювання.

5. Серед органів публічної адміністрації, які взаємодіють з НПУ у зоні проведення АТО, за критерієм їх ролі та обсягу повноважень пропонується виділяти: 1) органи, які в межах, визначених Конституцією та законами України, здійснюють політичне керівництво і забезпечують проведення АТО: Президент України, Кабінет Міністрів України, РНБОУ; 2) органи, які безпосередньо взаємодіють з НПУ під час проведення АТО: суб'єкти боротьби з тероризмом (закріплені у ст. 4 Закону України «Про боротьбу з тероризмом»), військово-цивільні адміністрації, органи прокуратури; 3) суб'єкти публічної адміністрації, які залучаються до взаємодії з НПУ в разі потреби – інші державні органи, органи місцевого самоврядування.

6. Під формами взаємодії НПУ із суб'єктами публічної адміністрації варто розуміти зовнішнє вираження визначеної нормами адміністративного законодавства узгодженої та скоординованої діяльності НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації, спрямованої на досягнення мети проведення АТО на територіях з підвищеною небезпекою терористичної загрози. Доведено, що ефективна взаємодія НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО можлива за умови реалізації таких її форм: а) інституційної (створення структурних підрозділів взаємодії з суб'єктами публічної адміністрації у державних органах для підтримання ефективного постійного зв'язку між ними) (49,8% опитаних респондентів вважають пріоритетною); б) правової (прийняття спільних нормативних актів з питань взаємодії); в) організаційної (проведення спільних нарад, семінарів, засідань щодо налагодження конструктивної взаємодії та побудови тісної співпраці); г) інформаційної (інформування про соціально-економічну, військово-політичну, стратегічну й оперативну обстановку, обмін інформацією про оперативну обстановку щодо вчинення правопорушень і злочинів, масових заворушень тощо); д) матеріально-фінансової (забезпечення спільного фінансування проектів).

Методами взаємодії НПУ із суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО є сукупність прийомів і засобів здійснення нормативно визначеної, узгодженої і скоординованої діяльності НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації, спрямованих на досягнення мети проведення АТО на територіях з підвищеною небезпекою терористичної загрози. Пріоритетними серед них визнано методи координації діяльності, інформаційного забезпечення, прогнозування (підтримало 67,6% опитаних респондентів) тощо.

7. Внаслідок дослідження зарубіжного досвіду взаємодії поліції з іншими суб'єктами владних повноважень на територіях з підвищеною небезпекою терористичної загрози напрямами покращення такої взаємодії в Україні визначено: 1) використання методів прогнозування та аналізу для визначення рівня терористичної загрози й адекватної протидії їй; 2) залучення міжнародних миротворчих сил та інших суб'єктів владних повноважень зарубіжних країн до проведення спільних заходів з поліцією, іншими суб'єктами публічної адміністрації

(підтримало 65,3% респондентів); 3) проведення тренінгів, навчальних зборів, інший обмін досвідом із представниками іноземних країн, які мають досвід у вирішенні локальних конфліктів (на прикладі Косова, Афганістану, Іраку, Грузії, Ізраїлю, Сирії) для надання ними консультативної допомоги (підтримало 57,8% респондентів); 4) використання під час проведення АТО недержавних служб військового призначення за прикладом іноземних країн (США, Великобританія, Франція, Польща, Чехія) (підтримало 63,3% респондентів); 5) співпрацю державних органів з органами місцевого самоврядування та населенням у межах поліції громади (підтримало 59,4% респондентів).

8. З метою вдосконалення адміністративного законодавства у сфері взаємодії поліції з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО розроблено проект Інструкції про порядок взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, який може стати базою для прийняття спільних нормативних актів НПУ з іншими суб'єктами владних повноважень у цій сфері. З метою забезпечення належного рівня взаємодії між суб'єктами необхідно внести такі зміни й доповнення до зазначених нижче законів у досліджуваній сфері:

– статтю 1 Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України над тимчасово окупованими територіями в Донецькій та Луганській областях» доповнити поняттями «зона проведення АТО», «район бойових дій», «територія з підвищеною небезпекою терористичної загрози»;

– частину 3 статтю 4 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» від 20.03.2003 № 638-IV доповнити словами «Національна гвардія України», включивши їх до переліку суб'єктів боротьби з тероризмом.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Яровий К.В. Питання взаємодії Національної поліції України з іншими суб'єктами публічної адміністрації в зоні проведення антитерористичної операції. *Підприємство, господарство і право*. 2017. № 4 (254). С. 124–127.

2. Yarovyi K. Legal aspects of implementation of the forms and methods of interaction between the National police of Ukraine and other public administration bodies in the course of anti-terrorist operation. *Naukovij visnik Nacional'noi akademii vnutrisnih sprav*. 2017. № 3 (104). Р. 75–85.

3. Яровий К.В. Адміністративно-правові засади взаємодії Національної поліції України з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення антитерористичної операції. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 6. С. 156–160.

4. Яровий К.В. Стан дослідження проблем взаємодії Національної поліції з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення антитерористичної операції. *Держава і право*. 2017. № 80. С. 73–84.

5. Яровий К.В. Адміністративно-правове регулювання принципів взаємодії Національної поліції України з іншими суб'єктами публічної адміністрації на

території проведення операції Об'єднаних сил. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 3. С. 142–145.

6. Яровий К.В. Напрями вдосконалення правового регулювання взаємодії Національної поліції України з суб'єктами публічної адміністрації під час проведення операції Об'єднаних сил з урахуванням зарубіжного досвіду. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. № 1 (22). Т. 3. С. 234–238.

7. Яровий К.В. Поняття та ознаки території проведення антитерористичної операції. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2017. № 3 (25). С. 66–69.

8. Яровий К.В. Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи. *Росіянізми як проблема сучасної української мови: Матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції з проблем розвитку та функціонування державної мови*. Київ, НАВС. 2016 Ч. 1. С. 228–230.

9. Яровий К.В. Адміністративно-правове регулювання взаємодії Національної поліції України з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення антитерористичної операції. *Забезпечення прав і свобод людини засобами адміністративного права: матеріали науково-практичного семінару*. Київ, НАВС. 2017. С. 176–179.

10. Яровий К.В. Взаємодія Національної поліції України з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення антитерористичної операції. *Сучасний конституціоналізм: проблеми теорії та практики: матеріали науково-практичного семінару*. Львів, ЛДУВС. 2017. С. 307–309.

11. Яровий К.В. Поняття та межі зони проведення антитерористичної операції в Україні. *Людина і закон: публічно-правовий вимір: матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. Дніпро, Громадська організація «Правовий світ». 2017. С. 96–99.

12. Яровий К.В. Актуальні проблеми права на сучасному етапі розвитку державності. *Правові аспекти реалізації форм взаємодії Національної поліції України з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення антитерористичної операції: матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. Люблін, Республіка Польща, Люблінський науково-технологічний університет ім. М. Кюрі-Склодовської. 2017. С. 195–197.

13. Яровий К.В. Проблеми реалізації форм взаємодії Національної поліції України з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення антитерористичної операції. *Єдність адміністративно-правової думки в умовах 100-річчя соборності України: матеріали круглого столу*. Київ, НАВ. 2018. С. 48–53.

14. Яровий К.В. Зарубіжний досвід взаємодії поліції з іншими суб'єктами публічної адміністрації. *Сучасна юриспруденція Європейського Союзу: взаємодія права, нормотворчості та практики: матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. Республіка Польща, Люблінський інститут зі справ публічної адміністрації. 2018. С. 109–112.

15. Яровий К.В. Адміністративно-правові засади взаємодії Національної поліції України з іншими суб'єктами публічної адміністрації під час проведення операції Об'єднаних сил : *матеріали науково-практичного семінару «Актуальні питання адміністративного права і процесу»*. Київ, НАВС. 2018. С. 196–199.

16. Яровий К.В. Стан дослідження проблем взаємодії Національної поліції з іншими суб'єктами публічної адміністрації під час здійснення боротьби з тероризмом. *Проблеми вдосконалення правового забезпечення прав та основних свобод людини і громадянина: матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми вдосконалення правового забезпечення прав та основних свобод людини і громадянина»*. Запоріжжя, Запорізька міська громадська організація «Істина». 2018. С. 83–89.

17. Яровий К.В. Шляхи удосконалення правового регулювання взаємодії Національної поліції України з суб'єктами публічної адміністрації під час проведення операції Об'єднаних сил з урахуванням зарубіжного досвіду: *матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Теорія і практика сучасної юриспруденції»*. Київ, Центр правових наукових досліджень. 2018. С. 113–116.

18. Яровий К.В. До питання про адміністративно-правове регулювання поняття та меж території проведення операції Об'єднаних сил : *матеріали V міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми забезпечення прав і свобод людини»*. Луцьк. 2018. С. 205–207.

19. Яровий К.В. Дотримання прав людини і громадянина на території проведення операції Об'єднаних сил: *матеріали регіонального круглого столу «Проблеми реалізації прав внутрішньо-переміщених осіб на території операції Об'єднаних сил»*. Маріуполь, Донецький юридичний інститут МВС України. 2019. С. 193–196.

20. Яровий К.В. Адміністративно-правове забезпечення діяльності МВС України, Національної поліції України та інших суб'єктів публічної адміністрації: *матеріали XIV науково-практичного семінару «Міжнародний досвід взаємодії правоохоронних органів із суб'єктами публічної адміністрації під час проведення антитерористичної операції»*. Київ, Національна академія внутрішніх справ. 2019. С. 193–195.

АНОТАЦІЯ

Яровий К.В. Адміністративно-правові засади взаємодії Національної поліції України з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення антитерористичної операції. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису*.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Національна академія внутрішніх справ України. Київ, 2019.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню адміністративно-правових засад взаємодії Національної поліції України з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення антитерористичної операції.

Охарактеризовано стан наукових розвідок проблем взаємодії Національної поліції із суб'єктами публічної адміністрації. Запропоновано авторське визначення поняття «взаємодія НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО». Визначено принципи і напрями взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО. Встановлено, що така взаємодія неможлива без налагодження системи інформаційного обміну,

матеріального забезпечення вказаних органів, професійної перепідготовки поліцейських, які несуть службу на території проведення АТО.

Запропоновано дефініції понять «зона проведення АТО», «район бойових дій», «територія з підвищеною небезпекою терористичної загрози», які доцільно закріпити у ст. 1 Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України над тимчасово окупованими територіями в Донецькій та Луганській областях».

Акцентовано увагу на необхідності прийняття спільного нормативно-правового акту міжвідомчого характеру у вигляді Інструкції, який би відповідав вимогам міжнародних конвенцій і поширювався на всю зону проведення АТО. Проаналізовано повноваження органів публічної адміністрації, які взаємодіють з НПУ у зоні проведення АТО, запропонована їх класифікація за критерієм їх ролі та обсягу повноважень у проведенні АТО. Визначено форми й методи взаємодії НПУ із суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО.

Обґрунтовано доцільність оновлення моделі взаємодії спеціальних служб і правоохоронних органів з населенням у сфері забезпечення публічного порядку та безпеки на території з підвищеною небезпекою терористичної загрози. Сформульовано конкретні пропозиції, спрямовані на вдосконалення адміністративного законодавства України, що регулює взаємодію Національної поліції України із суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО.

Ключові слова: Національна поліція України, суб'єкти публічної адміністрації, адміністративно-правове регулювання, антитерористична операція, операції Об'єднаних Сил.

АННОТАЦИЯ

Яровой К.В. Административно-правовые основы взаимодействия Национальной полиции Украины с субъектами публичной администрации в зоне проведения антитеррористической операции. – *Квалификационный научный труд на правах рукописи.*

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право, информационное право. – Национальная академия внутренних дел. – Киев, 2019.

Диссертация посвящена комплексному исследованию административно-правовых основ взаимодействия Национальной полиции Украины (далее – НПУ) с субъектами публичной администрации в зоне проведения антитеррористической операции (далее – АТО).

Охарактеризовано состояние научных исследований проблем взаимодействия Национальной полиции Украины с субъектами публичной администрации. Предложено авторское определение понятия «взаимодействие НПУ с субъектами публичной администрации в зоне проведения АТО». Определены принципы и направления взаимодействия НПУ с другими субъектами публичной администрации в зоне проведения АТО. Установлено, что такое взаимодействие невозможно без налаживания системы информационного обмена, материального

обеспечения указанных органов, профессиональной переподготовки полицейских, которые несут службу на территории проведения АТО.

Предложены дефиниции понятий «зона проведения АТО», «район боевых действий», «территория с повышенным уровнем террористической угрозы», которые целесообразно закрепить в ст. 1 Закона Украины «Об особенностях государственной политики по обеспечению государственного суверенитета Украины над временно оккупированными территориями в Донецкой и Луганской областях».

Акцентируется внимание на необходимости принятия совместного нормативно-правового акта межведомственного характера в форме Инструкции, который бы отвечал требованиям международных конвенций и распространялся бы на всю зону проведения АТО. Проанализированы полномочия органов публичной администрации, взаимодействующих с НПУ в зоне проведения АТО, предложена их классификация по критерию их роли и объема полномочий в проведении АТО. Определены формы и методы взаимодействия НПУ с другими субъектами публичной администрации в зоне проведения АТО.

Обоснована целесообразность обновления модели взаимодействия специальных служб и правоохранительных органов с населением по вопросам публичного порядка и безопасности на территории Украины с повышенной опасностью террористической угрозы. Сформулированы конкретные предложения, направленные на совершенствование административного законодательства Украины, регулирующего взаимодействие НПУ с субъектами публичной администрации в зоне проведения АТО.

Ключевые слова: Национальная полиция Украины, субъекты публичной администрации, административно-правовое регулирование, антитеррористическая операция, операции Объединенных сил.

ANNOTATION

Yarovyi K.V. Administrative and legal principles of interaction of the National Police of Ukraine with the subjects of public administration in the zone of conducting the anti-terrorist operation. – *Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.*

Thesis for a Candidate Degree in Law, Specialty 12.00.07 – Administrative Law and Process; Finance Law; Information Law. – National Academy of Internal Affairs. – Kyiv, 2019.

It has been established that legislation developed for this purpose mainly regulates issues of interaction, which are caused only by departmental interests, therefore, it is necessary to elaborate a single normative legal act on the interaction of the NPU with other subjects of public administration in the zone of conducting the antiterrorist operation (hereinafter – ATO) – first of all, the Ministry of Defense, the Security Service of Ukraine, the Ministry of Internal Affairs and the State Service of Extraordinary Situations, local self-government bodies, military-civilian administrations, etc.

On the basis of the analysis of the term "interaction", relevant scientific sources and legislation, recognizing the need for normative and legal support for the interaction of the

NPU with other subjects of public administration, which follows from the requirements of Article 19 of the Constitution of Ukraine, Art. 5 of the Law of Ukraine "On National Police", taking into account the purpose of ATO, defined in the Decree of the President of Ukraine "On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated April 13, 2014 No. 405/2014" On urgent measures to overcome the terrorist threat and preserve the territorial the integrity of Ukraine", the definition of" interaction of the NPU with other subjects of public administration in the zone of conducting the ATO "was proposed as a normatively-determined, coordinated and coordinated activity of the NPU with the subjects of public administration, the direction to achieve the goal of an ATO, carried out in the appropriate directions, in certain forms and with the use of permissible methods.

It is proved that the interaction of the NPU with other subjects of public administration in the zone of conducting the ATO is carried out on the basis of the following principles: legality and strict observance of human and civil rights and freedoms; comprehensive use of legal, political, socio-economic, advocacy and other opportunities for this purpose; Priority of preventive measures; inevitability of punishment for participation in terrorist activity; the priority of protecting the lives and rights of persons who are at risk due to terrorist activity; a combination of vowel and tacit methods of combating terrorism; non-disclosure of information about technical techniques and tactics of the ATO, as well as on the composition of their participants; unified command and control in the forces and means involved in the conduct of the ATO; cooperation in the fight against terrorism with foreign states, their law enforcement agencies and special services, as well as with international organizations that carry out the fight against terrorism.

The directions of interaction of the NPU with other subjects of public administration in the zone of conducting the ATO are defined: organization of implementation of state policy in the field of fighting crime; prevention of crimes and other offenses; detection, termination, disclosure and investigation of crimes; search and detention of criminals; ensuring public order and security; improvement of the legal framework for combating crime.

It is proposed of the definition of the concept of "zone of conducting the ATO", "area of the combat", "territory with increased level of terrorist threat" and the period of its implementation, as well as the necessity of their incorporation in the Law of Ukraine "On the peculiarities of the state policy on ensuring the state sovereignty of Ukraine in the temporarily occupied territories of Donetsk and Luhansk oblasts".

The author defines the directions of interaction of NPU with other subjects of public administration in the area of conducting the ATO, proposes the adoption of a regulatory act in the form of a joint order of the Ministry of Defense, the Ministry of Internal Affairs and the Security Service of Ukraine, which would meet the requirements of European and international conventions and acted throughout the zone of conducting the ATO, and not in its separate areas and clearly regulate the issues of interaction of the NPU with the subjects of public administration in the area of conducting the ATO.

Also the author proposes his own definition of the term "zone of conducting the ATO", and insists on review the interpretation of the definitions of the "zone of conducting the ATO", "area of the combat", "territory with increased level of terrorist

threat", "ATO" and the term of its implementation by their detalization in Art. 1 of the Law of Ukraine "On the peculiarities of the state policy on ensuring the state sovereignty of Ukraine in the temporarily occupied territories of Donetsk and Luhansk oblasts".

It is proposed of the introduction of an American model of interdepartmental partnership in Ukraine in order to ensure closer interaction of the NPU with other subjects of public administration for the formation of complex decisions on prevention of offenses and security, including in the zone of conducting the ATO. In addition, the basis of successful overcoming of armed aggression on the part of the Russian Federation is the involvement of law enforcement structural units of other countries of the world, as well as UN peacekeeping forces to resolve the situation in the East of Ukraine. The author determines of directions of improvement of the administrative-legal regulation of interaction of the police with other subjects of public administration in the zone of conducting the ATO taking into account foreign experience in the investigated sphere.

In general, the dissertation solves the scientific tasks of developing the conceptual foundations of the administrative-legal regulation of the interaction of the NPU with the subjects of public administration in the zone of conducting the ATO, formulates the conclusions, proposals and recommendations that meet the requirements of scientific novelty.

Key words: National Police of Ukraine, subjects of public administration, administrative-legal regulation, antiterrorist operation, operations of the united forces.